

RAHA- JA KAPITALITURGUDE MÕJU PANKADE RAHASTAMISELE ON KASVAMAS

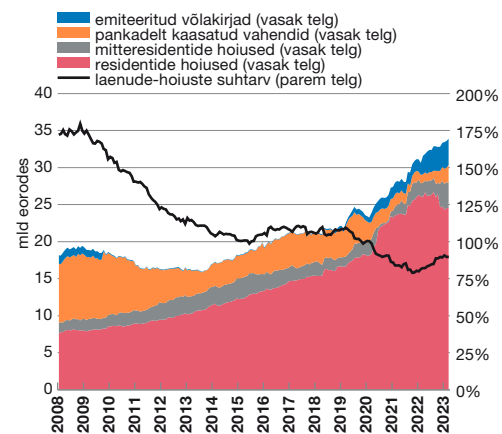
Pankade laenude-hoiuste suhtarv on pärast paari aastat väldanud rekordmadalat taset taas tõusule pöördunud. See tähendab, et ehkki Eesti pangandussektorist väljastatud laene rahastatakse valdavalt kohalike hoiustega, on laenuportfelli kasvu toetamiseks vajadus muu rahastuse järele suurenenud. Muude rahaliste vahendite hinnad on hoiustega võrreldes kõrgemad ning turuintressimäärade tõusu suhtes tundlikumad – kui intressimäärad tõusevad, siis nende ressursside keskmine hind kasvab võrreldes mittefinantssektori hoiustega kiiremini. Kui olukord finantsturgudel pingestub, võivad muud täiendavad vahendid olla raskemini kättesaadavad.

PANKADE VAJADUS TÄIENDAVATE RAHASTAMISVAHENDITE JÄRELE ON SUURENENUD

Ehkki Eesti pangandussektorist väljastatud laene rahastatakse valdavalt kohalike hoiustega, on vajadus muu rahastuse järele suurenenud. Pankade laenude-hoiuste suhtarv on pärast paari aastat kestnud rekordmadalat taset taas tõususuunale pöördunud (vt joonis 30). Veel aastatel 2020.–2021 vähendas kodumaiste hoiuste jõuline kasv vajadust täiendavate vahendite järele. Möödunud aastal jäi aga hoiuste kasv märkimisväärselt kasinamaks, samal ajal kui laenuportfell suurenes veel küllaltki hoogsalt. Selle aasta alguseks oli muu rahastuse osakaal hoiuste kõrval suurenenud 9%lt 17%le. Kui laenukasv jätkub hoiuste kasvust kiiremini, tuleb pankadel senisest enam alternatiive leida. Pangati on laenude-hoiuste suhtarv küllaltki erinev, on märgata, et aastatagusega võrreldes on laenude-hoiuste suhtarvu mediaan veidi tõusnud ning vahe suurema ja väiksema suhtarvuga pankade vahel on laienenud (vt joonis 31).

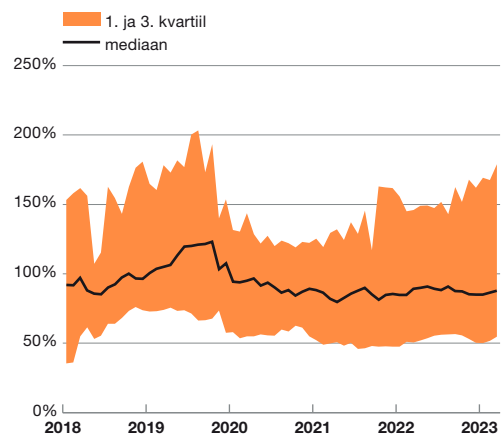
Hoiustega võrreldes on täiendavate kaasatavate vahendite hind märksa kõrgem ning ka tundlikum turuintressimäärade muutusele. Ajalooliselt on Eestis tegutsevate pankade jaoks olnud soodsaim ressurss mittefinantssektorilt kaasatud vahendid (peaasjalikult hoiused). Muud täiendavad vahendid on olnud kallimad ning rohkem sõltuvad rahaturuintressimäärade muutustest. Ühelt poolt peegeldub emiteeritud võlakirjade intressimäärades tugevalt sel hetkel valitsev turuintressimäär. Teiselt poolt on ka emapankadelt saadavate vahendite hind tugevasti seotud turuintressimäärade muutustega, kuna emapangad rahastavad oma tegevust suhteliselt suure osas finantsturult vahendeid kaasates. Kuna Eestis tegutsevate pankade vajadus täiendava ressursi järele on kasvanud, tähendab see ühtlasi ka seda, et nende rahastamise hinda hakkavad turuintressimäärad mõjutama varasemast rohkem.

Joonis 30. Pankade kohustused ja laenude-hoiuste suhtarv

Allikas: Eesti Pank.

Joonis 31. Pankade laenude-hoiuste suhtarv

Allikas: Eesti Pank.

ROOTSI EMAPANKADEGA SEOTUD RISKID ON SUURENENUD

Eestis tegutsevate Rootsi pankade tütarpankade laenude-hoiuste suhtarvud on tõusnud ja emapankade roll rahastamises suurenenud. Kui möödunud aasta keskel kasutasid emapankade rahastust filiaalidena tegutsevad väikesed

pankad, siis selle aasta alguseks on ka suuremate pankade rahastus emapankadest taas olulise määrt muutunud – võrreldes möödunud aastaga oli selle aasta alguses Rootsi emapankadest või grupi teistest üksustest saadud rahastuse maht kahekordistunud. Kuigi see moodustab kogu pangandussektori rahastusest endiselt väikese osa ehk 6%, võib emapankade rahastuse tähtsuse suurenemine suurendada riske siinsete tütarpankade jaoks. Kui Rootsi emapankade finantsseis pingestub, võib selle mõju kanduda üle ka Eestis tegutsevatele tütarpankadele.

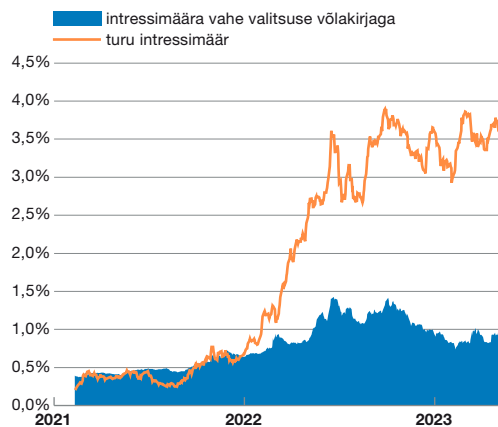
Rootsi emapangad rahastavad end oluliselt mahus raha- ja kapitaliturgudel kaasa-tavate vahenditega, mistõttu on nad avatud nendega seotud riskidele. Rootsi emapankade rahastamine sõltub nii hoiustajate ja investorite kindlustundest kui ka hästitoimivatest kodumais- test ja rahvusvahelistest raha- ja kapitaliturgu- dest. Sarnaselt Eestiga oli ka Rootsis laenukasv hoiuste kasvuga võrreldes kiire ning möödu- nud aasta lõpuks oli mõlemal Eestis tütarpanku omaval Rootsi emapangal (Swedbank ja SEB) laene rohkem kui hoiuseid¹⁰. See suurendab vaja- dust kaasata rahastust raha- ja kapitaliturgu- delt. Intressimäärade tõus on muutnud ka Rootsi emapankade rahastust kallimaks (vt joonis 32).

Suurte kinnisvarapositionide tõttu on suure osa Rootsi pankade laenudest moodustavad kinnisvaraturuga seotud laenud, mistõttu on nad avatud kinnisvaraga seotud riskidele (vt taustinfo 3). Swedbanki ja SEB ärikinnisvara- ja eluasemelaenudega seotud laenude osakaal oli 2022. lõpus suur ehk vastavalt 78% ja 50%.

TÄIENDAVA VAHENDINA ON PANGAD JÄRJEST ENAM KASUTANUD VÕLAKIRJADE EMITEERIMIST

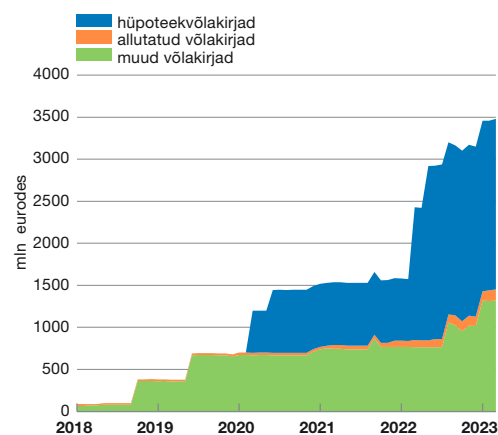
Üle poole Eesti pankade emiteeritud võlakirjade jäägist moodustavad pandivõlakirjad (vt joonis 33). Pandivõlakirjad kui tagatud võlakirjad eeldavad tagatiskõlbulike varade olemasolu. Rahastamise hinna mõttes on pandivõlakirjad üldjuhul teist tüüpi võlakirjadest soodsamad. Muud võlakirjad sisaldavad hinnanguliselt valdavalt taga- mata võlakirju, mis on kallimad, kuna nende riski- sus on suurem.

Joonis 32. SEB ja Swedbank'i SEK pandivõlakirjade turuintressimäärad

Märkus. 2026. aastal aeguvad võlakirjad. Viimane vaatlus 04.05.2023. Allikad: Bloomberg, Eesti Panga arvutused.

Joonis 33. Pankade emiteeritud võlakirjade jääk

Allikas: Eesti Pank.

Lisaks on pangad emiteerinud väikses mahus allutatud võlakirju. Täiendava omakapitali kaasa- mine vähendab olemasolevatele aktsionäridele kuuluvat osa kasumist. Alternatiivina saavad pangad emiteerida omakapitaliga sarnanevaid väärtpabereid: allutatud võlakirju ja täiendavaid esimese taseme omavahenditesse kuuluvaid võla- kirju (AT1). Allutatud võlakirjad on enamasti kalli- mad kui tavalised tagamata võlakirjad, kuna neid on võimalik teatud juhtudel kasutada kas kahju- mite katteks või konverteerida need omakapitaliks. Veelgi kallimad ja investorite jaoks riskantsemad on AT1 väärtpaberid, millel ei ole üldjuhul lunas- tamistähtaega; neid saavad pangad kasutada kahjumite katmiseks ning samuti saab maksta neile väärtpaberitele lubatud väiksemat intressi.

10 SEB ja Swedbanki 2022. aasta IV kvartali avalikud aruanded.

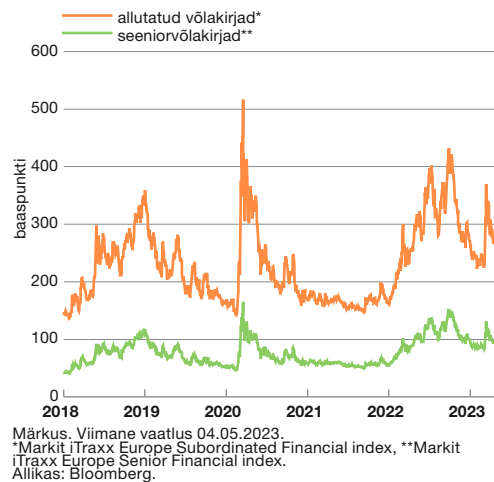
Rahastamise seisukohast on tähtis, et pinged finantsturgudel avaldavad erinevat tüüpi võlakirjadele mõju erinevas ulatuses. Kuna Eesti kohalik väärtpaberiturg on suhteliselt väike, siis tuleb teatud mahust alates võlakirju emitteerida Eestist väljaspool, mistõttu on olulised raha- ja kapitaliturgudel valitsevad olud ja välisinvestorite meelestatust. Pandivõlakirjade turule on möödunud aastal ja selle aasta alguses avaldunud pinged raha- ja kapitaliturgudel avaldanud väiksemat mõju, samas kui allutatud võlakirjade turu puhul, kus väärtpaberid on olemuselt riskantsemad, on turu riskihinnangud olnud kogu Euroopas märksa muutlikumad (vt joonis 34). Kuna allutatud võlakirjad on riskantsemad, võib tõsisem kriis koos investorite järsu riskikartlikkuse tõusuga muuta nende instrumentide kaudu rahastamise pankade jaoks keerulisemaks ja ühtlasi ka märksa kallimaks. Viimaste aastate jooksul on pangad rasemas olukorras või sildfinantseerimiseks kaasanud rahastust Euroopa klientidele mõeldud hoieuseplatvormide kaudu või võtnud laenu keskpangast.

Eesti pankade võlakirjade turuintressimäärad on tõusnud. 2022. aasta teises pooles tegi Eesti pankade pandivõlakirjade turuintressimäär läbi järsu tõusu. Käesoleval aastal on see küll jätkunud, kuid varasemast aeglasemas tempos (vt joonis 35). Pandikirjade kui madalama riskiga instrumentide turuintressimäärad tõusid 2023. aasta esimesel kolmel kuul vähem kui muude võlakirjade omad.

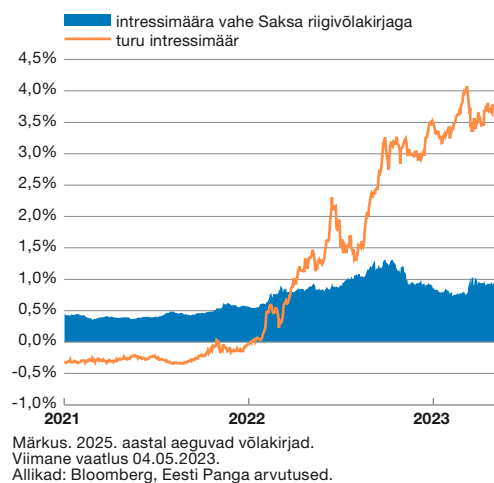
HOIUSTE KAUDU RAHASTAMINE ON MUUTUMAS PANKADE JAKS KALLIMAKS

Konkurents hoiuste segmentis on ajendanud panku tähtjaliste hoiuste intressimäärasid tõstma, mistõttu on ka pangakliendid hakanud varasemast rohkem eelistama tähtjalist hoiustamist. Pangad asusid tähtjaliste hoiuste intressimäärasid tõstma 2022. aasta suvel, mil rahaturuintressimäärad hakkasid tõusma, ning jätkasid seda aasta teises pooles, kui hakkasid kerkima ka rahapoliitilised intressimäärad. Tähtjaliste hoiuste intressimäärade tõus motiveeris ka pangakliente nõudmiseni hoiuste arvelt rohkem tähtjaliselt hoiustama. Kui varasematel aastatel, mil hoiuste intressimäärad olid nullilähedased, moodustasid nõudmiseni hoiused pankade hoiustest keskmiselt üle 80%, siis 2023. aasta märtsi lõpuks kahanes nõudmiseni hoiuste osakaal alla 70% ning tähtjaliste ja üleõhoiuste

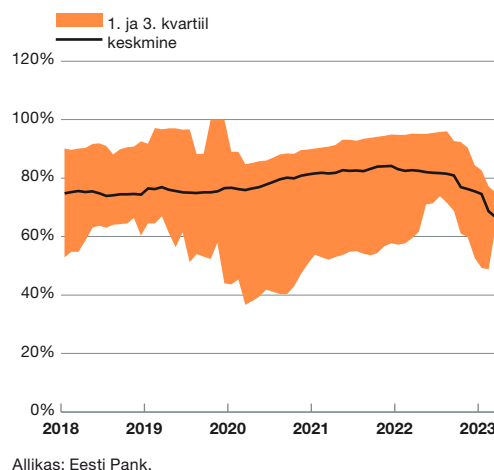
Joonis 34. Euroopa finantsettevõtete erinevate võlakirjatüüpide CDS preemiad

Joonis 35. LHV ja Luminori eurodes pandivõlakirjade turuintressimäärad

Joonis 36. Nõudmiseni hoiuste osakaal pankades

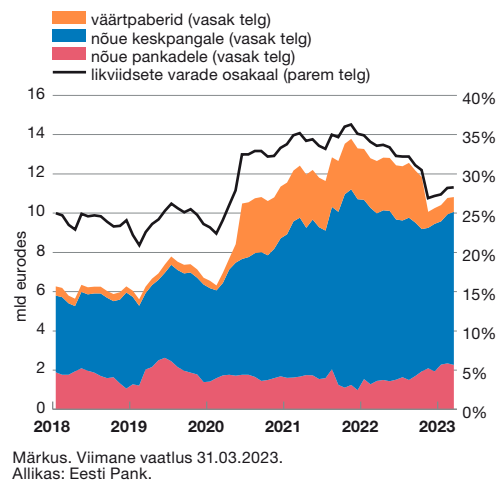
osakaal kasvas vastavalt 17%ni ja 11%ni. Kuna konkurents hoiuste pärast on tihenunud ja kõik pangad on hakanud hoiuste intressimäärasid tõstma, on nõudmiseni hoiuste osakaal vähenenud enamikus pankades (vt joonis 36). Kuna nõudmiseni hoiused on üks soodsamaid rahastamisviise, tähendab nende osakaalu kahanemine seda, et pankade hoiuste kaudu rahastamine on muutunud varasemaga võrreldes kallimaks.

Osa väiksemaid panku on suurendanud rahastust Euroopa klientidele mõeldud hoiuseplatvormide kaudu. Mitteresidentide hoiused moodustavad ligikaudu 13% pankade hoiustest. Suuresti on tegemist veebiplatvormide kaudu Euroopa Liidu residentidelt kaasatud hoiustega. Pankade hinnangul on tegemist lihtsa ja kiiresti ligipääsetava, ent pigem kallima rahastusallikaga. Seetõttu moodustavad enamuse ehk 85% Eesti pankades olevatest mitteresidentide hoiustest Euroopa Liidu riikide residentide hoiused. Muude riikide hoiused moodustavad pankade hoiuste kogumahust vaid väikse osa, püsid viimasel neljal aastal 2–4% vahel.

PANKADE VASTUPANUVÕIME LÜHIAJALISTELE LIKVIIDSUSŠOKKIDELE ON TUGEV

Pangandussektori likviidsete vahendite tase on jätkuvalt kõrge. Likviidsed varad moodustasid 2023. aasta märtsi lõpus koguvaramest 28% (vt joonis 37). Möödunud aasta viimases kvartalis

Joonis 37. Pankade likviidsed varad ja nende osakaal koguvaramest

lõpetas üks suuremaid panku osalemise pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide kolmandas seerias (TLTRO-III) ning tagastas selleks tarbeks võetud laenu. Seetõttu vähenes väärtpaperite maht pangandussektoris varasemale ehk 2020. aasta eelsele tasemele ning sellega kahanes ka likviidsete varade osakaal koguvarames. Kokkuvõttes jäi märtsi alguseks likviidsete varade osakaal koguvarames pikaajalise keskmisega võrreldes endiselt suuremaks. Vaid üksikutel pankadel on see näitaja alla 10%. Head vastupanuvõimet kinnitavad ka pankade likviidsuskattekorrajad, mille järgi on pankade likviidsed varad märksa suuremad kui raha hinnanguline netoväljavool võimalikus pingeolukorras 30 päeva vältel.

Taustinfo 3. Kinnisvaraturuga seotud riskid Rootsis

Rootsi finantsstabiilsust ohustavad peamised riskid on tingitud majapidamiste kõrgest võlakoormusest, kinnisvaraturu ülehinnatusest ja ärikinnisvaralaenude suurest osakaalust pankade laenuportfellis.

Rootsi majandusaktiivsus võib majapidamiste kõrge võlakoormuse tõttu lähiajal kannatada saada. Kuna ujuva või lühiajalise fikseeritud intressimääraga laenude osakaal on suurenenud, on majapidamised varasemast enam avatud intressimuutuste mõjudele. Riske leevendavad majapidamiste kasvanud säästus- ja valitsuse toetusmeetmed. Kuigi intresside tõus iseenesest väga suuri laenukahjumeid tõenäoliselt kaasa ei tooks, võivad majapidamised kõrge võlakoormuse tõttu vähendada tarbimist, mis vähendaks majandusaktiivsust.

Elukondliku kinnisvara hinnad on aastaga oluliselt langenud. Selle on kaasa toonud intresside tõus, madal reaalpalk ja kahanenud kindlustunne. Rootsi keskpank on hiljuti avaldatud prognoosis öelnud, et elukondliku kinnisvara hinnad võivad langeda möödunud aasta tippasemelt kokku 20%. Sellisel juhul väheneksid elukondliku kinnisvara hinnad pandeemiaeelsele tasemele. Finantsstabiilsuse vaatest võib ülehinnatuse ja tasakaalustamatuse vähenemist pidada pigem positiivseks.

Turuolukord on Rootsi ärikinnisvaraettevõtete jaoks muutunud keerulisemaks. Elukondliku kinnisvara ehitusmaht on nõudluse taandumise tõttu vähenenud. See võib Riiksbanki hinnangul jääda 2024. aastal 2021. aasta kõrgperioodiga võrreldes poole väiksemaks.¹¹ Eratöötajate vähenemine suurendab riske kaubanduspindadele suunatud ettevõtetele. Büroopindadega seotud ettevõtted seisavad silmitsi vähenenud nõudluse ja vakantsuse suurenemisega, kuna varasemast enam töötatakse hübriidvormis. Ärikinnisvaraettevõtete kasumlikkust vähendab tõik, et üürihinnad ei ole tõusnud inflatsiooniga sarnases tempos. Kinnisvarahindade võimalik langus vähendaks laenude tagatust. Rootsi ärikinnisvaraettevõtete tootlus, reitingud ja võime finantsturgudel rahastust kaasata on sattunud surve alla.

Ärikinnisvarasektori rahastuse struktuur suurendab riske Rootsi finantssüsteemile. Ärikinnisvarasektor on tsükliiliste riskide suhtes haavatavam, selle võlakoormus on suur ning sektor on finantssüsteemiga tugevalt seotud. Rootsi pankadest erasektorile väljastatud laenudest on ligikaudu 10–25% väljastatud ärikinnisvaraettevõtetele.¹² Madalate intressimäärade keskkonnas suurendasid Rootsi ärikinnisvaraettevõtted rahastust võlakirjade emiteerimise kaudu. Rahastuse hind on aga tõusnud ning see pitsitab ettevõtete kasumlikkust, seda eriti madalama reitinguga ettevõtete puhul. Veidi üle poole kinnisvaraettevõtete väljastatud võlakirjade mahust on välismaiste investorite käes. Kui pinged globaalsetel turgudel peaksid kasvama, võib tekkida võlakirjade müügisurve. Selleks, et võlakirju lunastada või vajaminevat rahastust kaasata, võib ärikinnisvaraettevõtetel tekkida vajadus pankadest täiendavat laenu võtta. Sealt rahastuse saamine sõltub aga pankade riskiisust ja on võimalik, et eeskätt pakutakse tuge olemasolevatele klientidele.

Rootsi finantsjärelevalve hinnangul on turu- ja intressiriskid lühemaajaliselt maandatud intressi fikseerimise või tuletisinstrumentide kaudu.¹³ Pikemat aega kestev kõrgemate intressimäärade keskkond võib aga ärikinnisvaraettevõtete rahalist olukorda pingestada ja nügida ettevõtteid varasid müüma, suurendades turul müügisurvet ja hinnalanguse ohtu. Lisaks on kontsentratsioon ärikinnisvarasektoris viimasel ajal suurenenud, kuna mõned nõrgemas seisus jäänud kinnisvaraettevõtted on teiste ettevõtetega liidetud. Ühelt poolt võib eeldada, et suuremad ettevõtted on tugevamas finantsseisus, ent teisalt võib süvenenud kontsentratsioon riskide realiseerumise mõju ka suurendada.

Rootsi pangandussektori likviidsus on kõrge ning pangad on hästi kapitaliseeritud. Suuremate pankade kasumlikkus on püsinud hea ja laenukahjud madalad. Kolme suurema panga kapitaliseerituse näitajad ületasid aasta lõpus 21%. Rootsi finantsjärelevalve teatas 29. märtsil kavast pikendada IRB-pankadele juba varem kehtestatud ärikinnisvaralaenude 35% minimaalse keskmise riskikaalu nõuet ja elukondliku kinnisvaraga tagatud ärialaenudele (elukondliku kinnisvara arendus ja haldus) 25% minimaalse keskmise riskikaalu nõuet).

11 [Monetary Policy Report. February 2023. Sveriges Riksbank.](#)

12 [IMF. Sweden's Corporate Vulnerabilities: A Focus on Commercial Real Estate: Sweden. March 2023.](#)

13 [Stability in the Financial System. nov. 2022.](#)

Taustinfo 4. Pinged finantsturgudel muudavad MREL nõude täitmist pankade jaoks keerukamaks

Pangad on alates 2017. aastast pidanud täitma omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõuet (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities*, MREL), mis kehtestati seoses ELi ühtsete kriiside ennetamise ja lahendamise reeglite sisseviimisega. MREL-nõue koosneb kahest osast: kahjumi katmise summast ja rekapitalizeerimise summast, et taastada pärast kriisilahendusmeetmete rakendamist panga omavahendid tegevuse jätkamiseks. See aitab tagada, et kriisilahendusmeetmete rakendamise korral oleks mõju finantsstabiilsusele võimalikult väike

ja kaasnevad kulud saaks katta pankade endi kogutud vahendite arvelt. Suurematele pankadele kehtestab MREL-nõude Ühtne Kriisilahendusnõukogu (*Single Resolution Board, SRB*) ning üldjuhul on nõue neile ka suurem. Finantsinspeksioon rakendab või kehtestab MREL-i kõikidele väikepankadele. Nõude kehtestamisel arvestatakse krediidasutuse suurust, äri- ja rahastamismudelit, riskiprofiili ja seotust muude finantsüsteemi osalistega, samuti krediidasutuse võimaliku maksejõuetuse mõju finantsstabiilsusele.

MREL-nõuet saab täita esimese ja teise taseme omavahenditega või sobivate kohustustega. Sobivad näiteks finantsturul emiteeritavad võlakirjad, aga ka allutatud kohustused, mida saab vajadusel kapitaliks konverteerida. Grupisiseses arvestuses on tütarpanga MREL nõuet võimalik täita võlaga emapanga vastu. Silmas tuleb pidada, et omavahenditega, millega pank täidab kombineeritud kapitalipuhvri nõuet, ei saa samal ajal täita MREL nõuet.

Kuna pankadest väljastatud laenude maht on suurenenud, on ka MREL nõue ja selle täitmiseks vajalike vahendite maht suurenenud. MREL suhtarvu tuleb arvestada kahe näitaja – koguriskivarade ja finantsvõimenduse määra aluseks oleva koguvara (*leverage ratio exposure*) – suhtes. Paari viimase aasta jooksul on pankadest väljastatud laenude ehk riskivarade maht kiiresti suurenenud. See on tähendanud, et MREL-nõude täitmiseks on pangad pidanud arvestama suurenevas mahus sobivate vahenditega. Ka osade järelevalveliste kapitalinõuete määrade suurenemine kergitab MREL-nõuet. Teisest küljest aitab kõrgemast intressitulust tulenev kasumite suuremine MREL-nõuet omavahenditega täita.

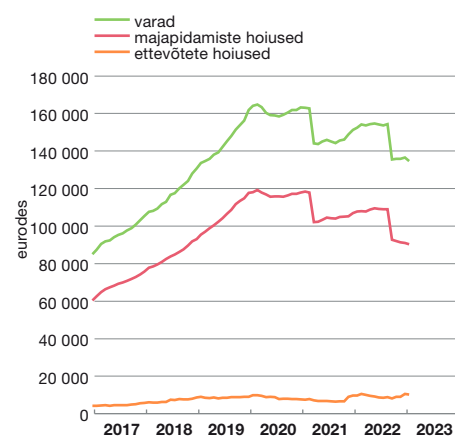
Intressimäärade tõus ja pinged finantsturgudel raskendavad pankade jaoks finantsturgudel võlakirjade emiteerimist. Siinsed pangad on MREL-i täitmiseks kaasanud vahendeid nii kodumaiselt turult kui ka välismaistelt finantsturgudelt. Kuna vajalikud emissioonimahud võivad olla küllaltki suured, tuleb pöörduda välismaiste investorite poole. Pankadelt on tulnud sõnumeid, et vahendite kaasamine finantsturgudelt on geopoliitilise olukorra tõttu muutunud keerulisemaks. Lisaks on võlakirjade intressimäärad palju kõrgemad kui varem. 2022. aasta detsembri andmete järgi on pankadel tarvis katta kapitalist puudu olev osa täiendavate vahenditega, mis ulatuvad sõltuvalt pangast ligikaudu kuni 6%ni bilansimahust.

Taustinfo 5. Hoiu-laenuühistutega seotud riskid pole kuhugi kadunud

Veebruari lõpus tegutses Eestis 21 hoiu-laenuühistut (HLÜ), kelle varade maht ulatus ligikaudu 134 miljoni euroni. Varade maht on aastatagusega vähenenud ligi 20 miljoni euro võrra. Seda eelkõige ühe HLÜ pankrotistumise tõttu eelmise aasta septembris. Suuresti samal põhjusel on vähenenud ka hoiuste maht ja hoiustajate arv, kuid mõõdukas hoiuste vähenemine on toimunud ka hiljem (vt joonis T5.1). HLÜdel oli 2022. aasta lõpus kokku ligikaudu 13 500 liiget, kellest hoiust omavaid liikmeid oli ligi 7000 ja laenukohustust omavaid 1800.

Kõikide HLÜde kapitali- ja likviidsuspuhvrid ei pruugi olla piisavad. Kuigi keskmiselt ulatub HLÜde omakapitali osakaal koguvahendites ligikaudu 20%ni, siis mitmel HLÜl jääb see alla

Joonis T5.1. Hoiu-laenuühistute varad ja kaasatud hoiused kokku

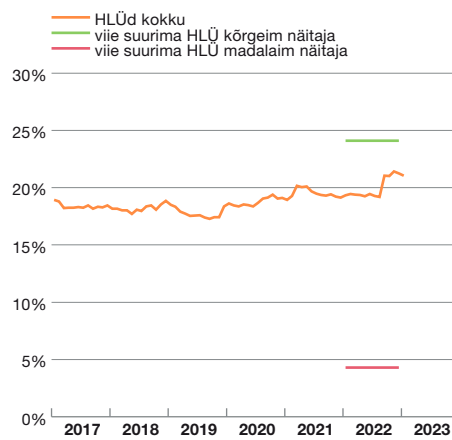
Allikas: Eesti Pank.

10%, mis ei pruugi olla piisav, et katta võimalikke laenukahjumeid (vt joonis T5.2). Samuti ei tarvitse see olla kooskõlas hoiu-laenuühistu seadusega, milles on kehtestatud, et HLÜ bilansiliste nõuete summa klientide vastu ja bilansiväliste kohustuste summa kokku ei tohi ületada kümnekordset omakapitali summat. Piisava kapitali kogumist ei toeta ka asjaolu, et HLÜde kasumlikkus on olnud pigem tagasihoidlik ja 2022. aasta lõpetasid ligi pooled neist kahjumiga¹⁴. Samuti on osadel HLÜdel väga vähe likviidseid vahendeid, mille arvelt saaks vajadusel kiirelt hoiuseid tagastada. HLÜde sularaha ning nõuded keskpangale ja kommertspankadele moodustavad keskmiselt vaid ligikaudu 5% koguvaradest (vt joonis T5.3). Võrdluseks – kommertspankade puhul ulatub likviidsete varade osakaal ligikaudu 25%ni. Osad HLÜd ei täida ka hoiu-laenuühistu seaduses esitatud likviidsusnõuet, mille järgi peab HLÜ paigutama vähemalt 5% oma liikmete hoiuste summast nõudmiseni hoiusena Eesti või mõne lepinguriigi krediidiasutusse.

Eesti Pank toetab HLÜdele rangemate kapitalinõuete ja riikliku finantsjärelevalve kehtestamist. See aitaks tagada, et HLÜdel oleks piisavalt kapitali, et katta laenamisega seotud riske ja hoiused oleks paremini kaitstud. Karmimad nõuded ja järelevalve oleks ka eelduseks, et hoiused saaksid olla sarnaselt pankadega riiklikult tagatud. Suur osa HLÜdest tegutsevad täna üle Eesti ja kaasavad avalikkuselt hoiuseid, s.t nende tegevus ei erine palju pankade omast. Seetõttu on õigustatud rahandusministeeriumi eelmisel aastal tehtud ettepanek, et ka HLÜd peaksid taotlema krediidiasutuse tegevusloa.

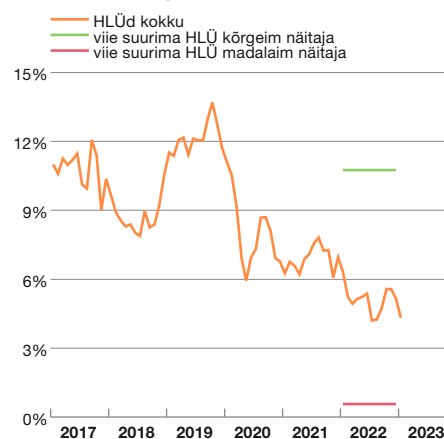
¹⁴ 2022. aastal teenisid HLÜd kokku ligikaudu miljon eurot kasumit. Viimase viie aasta keskmine varade tootlikkus on olnud 0,6%.

Joonis T5.2. HLÜde omakapitali osakaal koguvarades

Allikas: Eesti Pank.

Joonis T5.3. HLÜde sularaha ning nõuded keskpangale ja kommertspankadele osakaaluna koguvarades

Allikas: Eesti Pank.